

02
15

KONINKLIJKE
WOORDEN
OVER
NEDERLAND-
INDONESIË

KONINKLIJKE WOORDEN
OVER
NEDERLAND-INDONESIË
VAN
HARE MAJESTEITEN
KONINGIN WILHELMINA
EN
KONINGIN JULIANA

WERELDBIBLIOTHEEK-VERENIGING
AMSTERDAM - ANTWERPEN * 1 JANUARI 1950

REDE VAN HARE MAJESTEIT
KONINGIN WILHELMINA
UITGESPROKEN OP
ZONDAG 6 DECEMBER 1942
VOOR RADIO ORANJE, LONDEN

HET IS HEDEN EEN JAAR GELEDEN, DAT DE Japaneezen zonder voorafgaande oorlogsverklaring hun verraderlijken overval deden op onze bondgenoten.

Wij hebben toen geen oogenblik geaarzeld ons onmiddellijk in den strijd te werpen en onze bondgenooten, wier zaak ook de onze is, ter hulp te snellen.

Japan had zich reeds jaren voorbereid op dezen oorlog en op de verovering van Nederlandsch-Indië en heeft gepoogd daarbij de gedragslijn te volgen van zijn asgenooten om het eene land na het andere aan te vallen.

Dit laatste hebben wij, dank zij onze onverwilde oorlogsverklaring, kunnen vrijdelen.

Na een jaar van strijd kunnen wij getuigen, dat het getij aan het kenteren is en dat de aanvaller van toen, die zoozeer in het voordeel was, reeds thans hier en daar in de verdediging wordt gedrongen.

Wel werd Nederlandsch-Indië, dat zich zoo heldhaftig verdedigd heeft, grootendeels door den vijand bezet, maar dit deel van den strijd bleek slechts een voorspel te zijn.

De Japaneezen naderen meer en meer de grenzen van hun kunnen, tegen de steeds groeiende macht, die van alle zijden op hen aanvalt.

China's moed en uithoudingsvermogen hebben zij niet kunnen breken, en Japan staat thans voor het keeren van den

vloed van dien zelf gewilden oorlog, welke tot zijn volkomen ondergang zal leiden.

Meer dan ooit gaan op dit oogenblik mijn gedachten uit naar mijn land- en rijksgenooten in Nederland en Nederlandsch-Indië.

Na een historische verbondenheid van eeuwen, waarin het tijdperk van koloniale verhouding reeds lang tot het verleden behoorde, stonden wij aan den vooravond van een samengaan op voet van gelijkheid, toen wij plotseling voor de huidige harde beproeving werden geplaatst.

De verraderlijke overval op Nederland van 1940 was de eerste onderbreking in het ontwikkelingsproces; de heldhaftig gevoerde strijd van Nederlandsch-Indië, gevolgd door de bezetting van het overgrootste deel van het gebied in 1942, was de tweede.

Reeds in den tijd, toen Indië nog vrij was en alleen Nederland was bezet, bleek de kracht van deze verbondenheid en leefde aan beide zijden een gevoel op van sterker saamhoorigheid, dan in vredige dagen zoo snel kon zijn gegroeid.

Nu echter is dit wederzijdsch begrijpen nog verdiept, doordat dezelfde strijd in vollen omvang is gevoerd en hetzelfde leed in volle zwaarte wordt ondergaan.

Zoowel in Nederland als in Nederlandsch-Indië hebben de vijanden met hun propaganda voor de zoogenaamde nieuwe orde niets onbeproefd gelaten om de geesten te verleiden en hun dwingelandij en onderdrukking met de leugens hunner toekomstbeloften te omkleeden.

Maar deze leugens en dit bedrog hebben niet gebaat, want schier allen hebben het doorzien en begrepen, dat onze vijanden slechts slavernij en uitbuiting beoogen, en dat er, zoolang zij niet verdreven en verslagen zijn, van vrijheid geen sprake kan wezen.

In vroegere radio-reden kondigde ik reeds aan, dat het in mijn bedoeling ligt, na de bevrijding, de gelegenheid te scheppen om gezamenlijk te overleggen over een voor de veranderde omstandigheden passenden bouw van het Koninkrijk en zijn deelen.

De daartoe bijeen te roepen rijksconferentie werd in een regeeringsverklaring van 27 Januari 1942 nader omschreven.

Deze conferentie, waarin vooraanstaande vertegenwoordigers van de drie overzeesche deelen van het Koninkrijk met die van Nederland aan een ronde tafel zullen samenkomen, werd in de toen nog vrije gebiedsdeelen Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao reeds voorbereid.

Vooraf in Nederlandsch-Indië waren daartoe uitvoerige gegevens verzameld, welke mij nog in December 1941 vanwege den Gouverneur-Generaal hebben bereikt.

De strijd in Nederlandsch-Indië heeft deze veelbelovende voorbereiding verstoord.

Wij kunnen haar eerst weder hervatten, zoodra een ieder zijn overtuiging vrijuit zal kunnen uitspreken.

Staat het dus vast, dat vernieuwing noodig is in den staatkundigen bouw van het Rijk en in dien van Nederland en de overzeesche gebieden, het zou daarom niet juist en ook niet mogelijk zijn daarvan nu reeds den vorm te willen bepalen.

Ik weet, hoeveel groots en goeds in Nederland, onder den druk der bezetting, aan het groeien is; ik weet, dat zulks ook in Indië het geval is, waar de saamhorigheid door het ondervonden leed wordt versterkt.

Dit kan slechts worden uitgewerkt in vrij overleg, waarbij de beide gebiedsdeelen van elkanders denkbeelden zullen willen kennisnemen.

Bovendien heeft de bevolking van Nederland en van Nederlandsch-Indië, door haar lijden en haar verzet, haar recht be-

vestigd om mede te beslissen over den vorm, die zal worden gegeven aan die verantwoordelijkheid van het geheele volk tegenover de wereld en van de verschillende bevolkingsgroepen tegenover elkander en tegenover zichzelf.

Door daarop nu vooruit te loopen zou dat recht worden miskend en het door bittere ervaring verworven inzicht van mijn volk worden terzijde geschoven.

Ik ben overtuigd, de geschiedenis en de berichten uit de bezette gebieden bevestigen mij daarin, dat het Rijk na den oorlog zal kunnen worden opgebouwd op den hechten grondslag van volledige deelgenootschap, die de voltooiing zal beteekenen van hetgeen zich in het verleden reeds heeft ontwikkeld.

Ik weet, dat geen politieke eenheid en verbondenheid op den duur kunnen blijven bestaan, die niet gedragen worden door de vrijwillige aanvaarding en de trouw van de overgrootste meerderheid der burgerij.

Ik weet, dat Nederland dieper dan ooit zijn verantwoordelijkheid voelt voor den krachtigen groei der overzeesche gewesten, en dat de Indonesiërs in de langzaam gegroeide samenwerking den besten waarborg vinden voor het herstel van hun vrede en geluk.

De laatste jaren hebben getoond, dat in beide volken de wil en het vermogen tot harmonisch en vrijwillig samengaan aanwezig zijn.

Een op dien grondslag gevestigde rijkseenheid stuurt aan op de verwezenlijking van het doel waarvoor de Vereenigde Naties strijden, zooals dit onder meer in het Atlantic Charter is belichaamd en waarmede wij aanstonds konden instemmen, omdat het de grondslagen bevat van onze eigen opvatting van recht en vrijheid, waarvoor wij in den loop der geschiedenis goed en bloed geofferd hebben.

Ik stel mij voor, zonder vooruit te loopen op de adviezen der rijksconferentie, dat zij zich richten zullen op een Rijksverband, waarin Nederland, Indonesië, Suriname en Curaçao te zamen deel zullen hebben, terwijl zij ieder op zichzelf de eigen, inwendige aangelegenheden in zelfstandigheid en steunend op eigen kracht, doch met den wil elkander bij te staan, zullen behartigen.

Ik meen, dat zulk een zelfstandigheid en samenwerking aan het Rijk en zijn deelen de kracht kunnen geven om hun verantwoordelijkheid naar binnen en naar buiten ten volle te dragen.

Daarbij zal voor verschil van behandeling op grond van ras of landaard geen plaats zijn, doch zullen slechts de persoonlijke bekwaamheid der burgers en de behoeften van de verschillende bevolkingsgroepen den doorslag geven voor het beleid der Regeering.

Ook in Indië heerscht thans een verdrukker, die, in navolging van zijn verfoeilijke bondgenooten en met verwerping van beginselen, die hij zelf in het verleden heeft erkend, vreedzame burgers interneert en vrouwen en kinderen van hun levensonderhoud berooft.

Hij heeft dat mooie en vredige land ontworteld en uit zijn voegen gerukt; zijn nieuwe orde brengt slechts ellende en armoede.

Maar desondanks kunnen wij getuigen, dat het hem niet is gelukt ons te bedwingen, en thans, nu een immer groeiende macht van de verbonden volken alzijds op hem aanrukt, weten wij, dat hij daarin ook niet meer slagen zal.

Nederlandsch-Indië en Nederland zullen met hun helden te land, ter zee en in de lucht, met hun wakkere en moedige koopvaarders en door hun taai en nimmer wankelend verzet in den zwaren strijd, dien zij streden, na de gemeenschap-

pelijke overwinning hun zelfopoffering en onverschrokkenheid bekroond zien met de herwinning van vrede en geluk van land en volk in een nieuwe wereld.

Zij zullen dan onverwijd aan den slag kunnen gaan om te bouwen aan een betere en gelukkiger toekomst.

REDE VAN HARE MAJESTEIT
KONINGIN WILHELMINA
TOT HARE BONDGENOTEN
UIT DE OORLOG, UITGESPROKEN OP
DINSDAG 3 FEBRUARI 1948 VOOR
RADIO HILVERSUM

(Uitgesproken in het Engels en vertaald in nieuwe spelling)

TOT HEN DIE IN DE OORLOG ONZE BOND-
GENOTEN waren wil ik enkele woorden richten.
Ik wil Uw aandacht vestigen op een belangrijk ogenblik in
het leven van de volken van ons Gemeenebest.

Een vrij, federatief Indonesië zal spoedig zijn plaats tussen
de democratische volkeren der wereld innemen.

Zeven jaar geleden, toen Nederland in de macht was van
de Duitse dwingeland, heb ik mijn landgenoten het voor-
nemen aangekondigd van het scheppen ener nieuwe staat-
kundige verhouding tussen Nederland en de andere delen
des Rijks.

Een jaar later, in het hevigst van de oorlog, gaf ik de lijnen
aan waarlangs de ontwikkeling zich zou moeten voltrekken.

Thans is deze ontwikkeling een levende werkelijkheid, die
snel haar uiteindelijke doel nadert: de Verenigde Staten van

Indonesië, in een Unie verenigd met het Koninkrijk der Nederlanden, Suriname en de Antillen.

In de donkerste dagen van de oorlog vond Noord-Amerika's grote President, mijn onvergetelijke vriend, tezamen met Groot Brittannië's onverschrokken strijder voor de vrijheid, blijvende woorden voor ons gemeenschappelijk streven, dat ver uitging boven ons onmiddellijk doel: het herwinnen van onze onafhankelijkheid.

Wij zouden de wereld vrij maken van angst en vrij van gebrek; wij zouden haar maken tot een plaats waar de mens vrij is God te dienen op zijn eigen wijze en waar hij vrij zijn mening uiten kan.

Het stemt mij gelukkig, dat mannen in Indonesië en hier de wijsheid en de bekwaamheid bleken te bezitten om staatkundige vormen te vinden, die aan vele millioenen mensen de vrijheden en rechten zullen waarborgen waarvoor Gij, onze bondgenoten, met ons tezamen hebt gestreden.

Zij hebben nog veel werk te doen.

In die delen van Indonesië waar terroristen ook thans nog moorden, plunderen en brandstichten is de gewone man nog lang niet vrij van angst en gebrek.

Tezamen moeten Indonesiërs en Nederlanders deze gemeenschappelijke vijand bestrijden.

Daar, zoals ook elders in de wereld, moeten de machten van anarchie en wanorde, die het herstel der volkeren trachten te verhinderen, worden overwonnen.

Ik vertrouw, dat deze hindernissen zullen worden overwonnen.

De volken van Indonesië zijn vastbesloten de verantwoordelijkheden en de plichten op zich te nemen, welke verbonden zijn aan een democratisch bestel, zoals Gij en wij dat kennen.

Wij weten, dat in onze dagen geen betrekkingen tussen volken kunnen standhouden tenzij zij gegrondvest zijn op wederzijdse instemming en op de wil tot samenwerking.

Daarom moedigen wij hen aan en helpen wij hen bij hun streven.

De koloniale gedachte heeft afgedaan.

Wij verloochenen ons verleden niet, noch het grote werk dat daar is verricht.

Maar een volk moet de kracht hebben om een nieuw begin te maken.

Wij hebben die kracht.

Wat de volken der wereld thans nodig hebben is een nieuwe samenleving op de grondslag van gelijkheid en wederzijds vertrouwen.

Wellicht zal de oplossing, die in Indonesië wordt tot stand gebracht, als voorbeeld kunnen dienen in andere gebieden van Azië.

Een volkerengroep van niet minder dan zeventig miljoen mensen heeft zich geschaard aan de zijde der democratie, zoals wij die kennen.

Dat is een grote gebeurtenis.

Een verenigd Indonesië, gezegend als het is met vele rijkdommen der aarde, kan een groot aandeel nemen in de gemeenschappelijke strijd tegen hongersnood en gebrek.

In vrije samenwerking met Nederland, Suriname en de Antillen, zal een souverain Indonesië voort kunnen werken aan zijn economische ontwikkeling, die reeds voor de oorlog in Azië haar weerga niet vond.

Door Europa en Amerika te voorzien van zijn producten en grondstoffen zal Indonesië een aanzienlijke bijdrage kunnen leveren tot de geweldige krachtsinspanning, die thans, onder het plan Marshall, van het Amerikaanse volk wordt gevraagd.

Reeds herrijst het land uit de verwarring, waarin de Japanse bezetting het heeft gebracht.

Hartstochten komen tot rust, het wantrouwen neemt af.

De verheven woorden Vrijheid en Vaderlandsliefde herkrijgen hun ware zin nu Indonesische nationalisten de handen ineen slaan om een federatie op te bouwen over de gehele uitgestrektheid van het eilandenrijk.

Door deze gemeenschappelijke krachtsinspanning, gegrond op de zelfde beginselen als het Atlantisch Handvest, verrijst een nieuw Indonesië.

Zowel Nederlanders als Indonesiërs zien uit naar de dag dat de Verenigde Staten van Indonesië, op voordracht van Nederland, de hun toekomstende plaats zullen innemen temidden van de Verenigde Volken. Op die dag zal weer een stap zijn gezet op de moeizame weg naar de Vrijheid.

KERSTBOODSCHAP VAN
HARE MAJESTEIT KONINGIN JULIANA
UITGESPROKEN OP
VRIJDAG 23 DECEMBER 1949
VOOR RADIO HILVERSUM

LANDGENOTEN,
IK ZOU GRAAG MET U SAMEN EVEN EEN ogenblik van bezinning hebben bij het komende Kerstfeest — want verleden jaar was er oorlog, en dit jaar vrede voor ons in Indonesië. Moge de vrede voor Indonesië bestendig zijn — dat is ons aller wens voor ons jong broederland.

De dag na Kerstmis zal een zeer bijzondere voor ons zijn, want dan zal een eeuwenoude band van een ander, edeler maaksel worden dan tevoren.

In het verleden zijn bij ons, Nederlanders, aspiraties van velerlei soort werkzaam geweest in Indonesië. Eigenbelang en naastenliefde zonden wij erheen.

En zij, die hun beste krachten gaven en geven voor dat land en dat volk, voelen zich soms onzeker, of er thans dankbaar om voortzetting van hun levenswerk zal worden gevraagd, of dat het, met de ondank van de pas mondiggewordene, zal worden terzijde geschoven. Toch bouwt een samenleving altijd voort op het werk van hen, die de ander, en niet zichzelf, zochten, en die recht door zee en moedig waren, want zij zijn steeds het zout der aarde gebleken, zelfs al scheen het ook, dat hun werk vergeefs was.

Al het heden wordt verleden, schoon 't ons toegerekend blijft, zegt de dichter.

Maar we willen nu op dit moment niet het oog op het verleden richten, maar liever op de waarden in de toekomst.

Wij hebben allen de langs democratische weg tot stand gekomen besluiten te aanvaarden. — Onverschillig of gij van oordeel zijt, dat Indonesië al lang, of nog lang niet, rijp is voor haar onafhankelijkheid, en hoe bezorgd en zwaar Uw hart ook is: ik zou willen zeggen in heilige ernst, en een beroep doende op Uw diepe welwillendheid jegens Indonesië: wanneer de Nederlanders eerlijk dit spel, volgens de nieuwe regels, spelen, zullen zij in Indonesië welkome gasten zijn.

Wij weten: wie behouden wil, zal steeds verliezen, en wie bereid is te verliezen, zal behouden, ook al behoudt hij iets heel anders, dan hij zich oorspronkelijk had voorgesteld — zoals nu inderdaad gebeurt — bij voorbeeld het groeiend vertrouwen, dat een mondig wordende samenleving ons geeft —

worden tenslotte zelf weer geleid door een Hogere Leiding.

Laten we eens bedenken, wat een kleine visjes wij zijn in de grote stroom der historie, zwemmend stroom op of stroom af, maar vaag beseffend wat de school, waartoe wij behoren, gaat doen. En buiten de wil van deze Hogere Leiding, gaat er toch niet ook maar één van deze kleinste visjes verloren.

De mensheid is zich altijd sterker bewust van de nood, dan van de Liefde van Hem, Die nog steeds de Behoeder is van de mens. Ook is de strijd op aarde hem liever dan de strijd tegen deze strijd door Christus te verlangen in zijn leven. En wat tot een volkomen redding van de wereld zou moeten voeren wordt hulpeloos vermeden en verzwegen, en naar de binnenkamer van onze ontoereikendheid verbannen.

Hoe zouden wij de wereld kunnen redden?

Zeker niet op de talloos vele manieren van mensen en dóór mensen.

Daarom is Kerstfeest nooit het werkelijke Kerstfeest, maar wel een droom van een droom, die wij ons zo graag zouden verwerkelijken in een „Vrede op Aarde”.

En we verlangen ernaar, dat het ons de kracht moge schenken, onszelf te geven aan Hem, Die dan dóór ons de wereld zal verheffen uit nood en verderf, tot een wereld waar de mens zichzelf in zal vinden, en geven aan allen.

REDE VAN HARE MAJESTEIT
KONINGIN JULIANA
UITGESPROKEN BIJ DE PLECHTIGE
OVERDRACHT VAN DE
SOUVEREINITEIT OVER INDONESIË
OP DINSDAG 27 DECEMBER 1949

DE AANVAARDING VAN HAAR SOUVEREINITEIT door de jonge staat, de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, alsmede het afstand doen daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden, en het aangaan van een Unie, is één van de meest aangrijpende en ingrijpende gebeurtenissen van deze tijd — die aangrijpt enerzijds door de onnatuurlijkheid van een verloop als dit, en anderzijds doordat nooit duidelijker naar voren is gekomen de diepe sympathie der beide volken voor elkaar.

Niet langer staan wij gedeeltelijk *tegenover* elkander. Wij zijn nu *naast* elkaar gaan staan, hoezeer ook geschonden en gescheurd en vol van de lidtekens van wrok en spijt.

Deze documenten vertegenwoordigen een resultaat, dat in beide landen langs democratische weg tot stand is gekomen. Beide landen voelen zich sterk en veerkrachtig genoeg om een nieuw begin te maken, in een samengaan van Oost en West. De verwonderde wereld ziet dit aan, en constateert, dat, hier en thans, door deze beide landen, haar diepste begeren, haar vredeswil, wordt verwezenlijkt.

Wij vertrouwen voor de toekomst op al diè goede en ware elementen, van welke overtuiging ook, uit beide volkeren, zoals die op deze aarde nog steeds de pioniers voor beter tijden

gebleken zijn — zij het ook, dat die soms tijdelijk worden miskend, en zelfs soms elkaar aanvankelijk niet vinden.

Onmeetbaar groot is de voldoening van een volk, dat zijn vrijheid verwerkelijk ziet — hoe immens zwaar de taak ook is, die deze jonge natie zich op de schouders tilt. In Nederland slaat men dat met bezorgdheid gade. Maar op dit ogenblik en op deze plaats wil ik uitdrukkelijk constateren, dat in Nederland iedereen met het *beginsel* van overdracht der souvereiniteit instemt.

En ik doe een beroep op allen, loyaal in het nieuwe bestel mee te werken.

Nederland staat tot helpen klaar, zodra en wanneer Indonesië daarom vraagt. Er spruit hier hulpvaardigheid voort uit een diepgewortelde verbondenheid.

Het is een voorrecht, deze daad van overdracht der souvereiniteit te verrichten, tegenover de geschiedenis, of beter gezegd voor het aangezicht Gods, Die weet, waarom dit samengaan in vrijheid niet eerder en ook niet later werd bereikt, en Die het falen kent der generaties, maar Die ook ziet, of wij kunnen dienen in het Plan voor de gang der mensheid. Moge dit thans zo zijn.

Met toestemming van Hare Majesteit Koningin Juliana uitgegeven door de Wereldbibliotheek-Vereniging. Gezet uit de Egmont-letter van S. H. de Roos

volgens aanwijzingen van D. Dooijes en gedrukt op de persen van de

Wereldbibliotheek. Copyright W.B.-Vereniging.